

MUSIQA DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANIB DARS SAMARADORLIGINI OSHIRISH TEXNOLOGIYALARI

Namangan davlat pedagogika instituti o'qituvchisi.

Usmonjanova Gulxayo Alisher qizi

Namangan davlat pedagogika instituti talabasi

Qosimova Mehribon

Annotatsiya: Ushbu maqolada musiqa darslarida interfaol metodlardan foydalanish orqali ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish masalalari ilmiy-pedagogik nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Musiqa ta'limida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llashning nazariy va amaliy jihatlarini yoritilib, interfaol metodlarning o'quvchilarning ijodiy fikrlashi, musiqiy eshitish qobiliyati, estetik didi hamda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni asoslab beriladi. Shuningdek, dars jarayonida “aqliy hujum”, guruhli ishlash, savol-javob, rol o'ynash kabi interfaol metodlardan foydalanish orqali o'quvchilarning faolligini oshirish, ularni dars jarayoniga faol jalb etish hamda ta'lim sifati va samaradorligini yuksaltirish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Maqolada musiqa ta'limini tashkil etishda innovatsion yondashuvlar va zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati ham tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari musiqa darslarini yanada samarali tashkil etish, o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish hamda ta'lim jarayonini takomillashtirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Musiqa ta'limi, interfaol metodlar, pedagogik texnologiyalar, innovatsion yondashuv, dars samaradorligi, ijodiy fikrlash, o'quvchi faolligi, musiqiy qobiliyat, ta'lim jarayoni, pedagogik faoliyat.

Kirish: Bugungi kunda ta'lim tizimida o'quvchilarning bilim olish jarayonini samarali tashkil etish, ularning mustaqil fikrlashi va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, musiqa ta'limi o'quvchilarning estetik didini shakllantirish, san'atga bo'lgan qiziqishini oshirish hamda ma'naviy dunyosini boyitishda katta ahamiyatga ega. Shuning uchun musiqa darslarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish, interfaol metodlardan keng foydalanish dars samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Interfaol metodlar o'quvchilarni dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi. Bunday metodlar orqali o'quvchilar nafaqat tinglovchi, balki faol fikr bildiruvchi, savol beruvchi va muhokama qiluvchi sifatida qatnashadilar. Natijada o'quvchilarning darsga qiziqishi ortadi, bilimlarni o'zlashtirish jarayoni esa yanada samarali bo'ladi. Musiqa darslarida interfaol metodlardan foydalanish

o‘quvchilarning musiqiy eshitish qobiliyatini rivojlantiradi, ijodiy tafakkurini shakllantiradi hamda jamoada ishlash ko‘nikmalarini mustahkamlaydi.

Musiqqa darslarida ko‘plab interfaol metodlardan foydalanish mumkin. Masalan, “aqliy hujum” metodi o‘quvchilarning erkin fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu metodda o‘quvchilarga biror musiqa asari tinglatilib, uning mazmuni, kayfiyati yoki g‘oyasi haqida o‘z fikrlarini bildirish taklif etiladi. Har bir o‘quvchi o‘z qarashini erkin aytadi va natijada umumiy muhokama orqali yangi xulosalar paydo bo‘ladi.

Shuningdek, guruhlarda ishlash metodi ham musiqa darslarida samarali qo‘llaniladi. Bu usulda o‘quvchilar kichik guruhlarga bo‘linadi va har bir guruhga ma’lum vazifa beriladi. Masalan, bir guruh musiqa asarining ritmini aniqlaydi, boshqa guruh esa uning kayfiyatini tasvirlaydi yoki matnini tahlil qiladi. Bunday jarayon o‘quvchilarda hamkorlikda ishlash ko‘nikmasini rivojlantiradi va darsni qiziqarli qiladi.

Savol-javob metodi ham o‘quvchilarning bilimini mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega. O‘qituvchi dars davomida o‘quvchilarga turli savollar berib, ularni fikrlashga undaydi. Bu usul o‘quvchilarning diqqatini jamlashga yordam beradi hamda mavzuni yaxshiroq tushunishga imkon yaratadi. Rol o‘ynash metodidan foydalanish ham musiqa darslarini jonlantiradi. Masalan, o‘quvchilar kompozitor, xonanda yoki dirijyor rolini bajarib, musiqiy jarayonni sahnalashtirishlari mumkin. Bu esa o‘quvchilarning ijodkorligini rivojlantiradi va ularning sahna madaniyatini shakllantiradi.

Zamonaviy ta’lim jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Musiqa darslarida audio va video materiallar, multimediali taqdimotlar, interaktiv doskalar va boshqa raqamli vositalardan foydalanish o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini yanada oshiradi. Masalan, mashhur kompozitorlarning asarlarini tinglash, ularning hayoti va ijodi haqida videolar ko‘rish orqali o‘quvchilar musiqa san’ati haqida kengroq tasavvurga ega bo‘ladilar.

Interfaol metodlar asosida tashkil etilgan darslar o‘quvchilarning nafaqat bilimini, balki ularning ijodiy va estetik qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Bunday darslarda o‘quvchilar mustaqil fikr yuritishga, o‘z qarashlarini erkin ifoda etishga va jamoa bilan ishlashga o‘rganadilar. Natijada ta’lim jarayoni yanada samarali va mazmunli bo‘ladi.

Xulosa qilib aytganda, musiqa darslarida interfaol metodlardan foydalanish o‘quvchilarning darsga bo‘lgan qiziqishini oshiradi, ularning ijodiy fikrlashini rivojlantiradi hamda bilimlarni chuqurroq o‘zlashtirishga yordam beradi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg‘unlashgan holda qo‘llanilgan interfaol metodlar musiqa ta’limining sifatini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Shu

sababli musiqa o'qituvchilari dars jarayonida bunday metodlardan samarali foydalanishlari zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Botirkhanovich, S. B. (2024). The Structure of Kashkar Rubab, And Methods of Their Execution. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN*, 5(1), 19-22.
2. Shokirkhonov, B. (2026, February). DEVELOPMENT OF STUDENTS'PERFORMING AND MUSICAL ABILITIES THROUGH INSTRUMENTS. In *International Conference on Social Sciences & Humanities* (Vol. 2, No. 2, pp. 77-79).
3. Botirxonovich, S. B. (2025). MUSIQA NAZARIYASI FANIDAN TALABALARNING MUSTAQIL TA'LIMINI TASHKIL ETISH METODIKASI. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities.*, 13(7), 139-150.
4. Toshmatov, G. U. O. (2026). Musiqa ta'limi jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning ilmiy-nazariy asoslari. *Science and Education*, 7(2), 195-201.
5. Тошматов, Ф., & Турдалиева, О. (2023). ТАЛАБАЛАРНИ МУСТАҚИЛ ИШЛАШГА ҚИЗИҚТИРИШ ОМИЛЛАРИ. Универсальная индексная библиотека Евразийского журнала академических исследований, 3(6), 162-166.
6. Olimjonovich, T. G., & Komiljanovna, D. G. (2022). The Importance of the Festival “East Songs” in the Introduction and Development of National Classical Music of the Peoples of the East. *Central Asian Journal of Theoretical and Applied Science*, 3(6), 195-199.
7. Abduraimov, S. (2024). METHODS OF USING PRACTICAL METHODS IN MUSIC CULTURE LESSONS IN HIGH SCHOOLS. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 3(6), 22-25.
8. Abduraimov, S. Z. (2024). MUSIQA TO 'GARAKLARI ASOSIDA O 'QUVCHILARDA MILLIY RUHIYAT TUSHUNCHALARINI SHAKLLANTIRISH USULLARI. *Inter education & global study*, (5 (1)), 44-51.
9. Erdonov, S. B., Maxmudov, A. V., Abduraimov, O. S., Allamurotov, A. L., Mavlanov, B. J., & Mamatkasimov, O. T. (2023). On Reserves of *Hippophae rhamnoides* L. Fruit on the Territory of the Zarafshan National Nature Park of Uzbekistan. *American Journal of Plant Sciences*, 14, 946-954.
10. Asrakulova, A. (2025). ECONOMIC VIEWS OF ABU NASR FORABI. *Инновационные исследования в науке*, 4(2), 65-68.
11. Nabieva, A. A. (2025). ECONOMIC THOUGHTS OF YUSUF KHOS KHOJIB. *Web of Humanities: Journal of Social Science and Humanitarian Research*, 3(2), 212-214.
12. Asrakulova, A. (2025, February). HISTORICAL-PHILOSOPHICAL AND PUBLIC ADMINISTRATION ISSUES IN NIZAMULMULK'S “SIYOSATNOMA”. In *Международная конференция академических наук* (Vol. 4, No. 2, pp. 85-88).
13. Jurayeva, G. (2025). TALABALARNING O'ZBEK XALQ CHOLG'ULARIDA IJROCHILIK MAHORATLARINI OSHIRISHDA USTOZ-SHOGIRD AN'ANALARINING O'RNI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 535538.
14. Jurayeva, G. (2024). MUSIQA FANIDA XALQ CHOLG'ULARINI O'RGATISHDA INTERFAOL USULLARDAN FOYDALANISH. *Universal Science Perspectives International Scientific Practical Journal*, 1(1).
15. Jo'Rayeva, G. Z. Q. (2026). STEM yondashuvi asosida musiqa nazariyasi ta'limini rivojlantirish yo'llari. *Science and Education*, 7(2), 169-174.

16. Akhmedov, B. (2026, February). THE ROLE OF MUSIC IN THE FORMATION OF PERSONALITY. In International Conference on Social Sciences & Humanities (Vol. 2, No. 2, pp. 72-76).
17. Ahmedov, B. S. (2026). Umumta'lim maktablari musiqa darslarida musiqa tinglash jarayonining metodik asoslari. *Science and Education*, 7(2), 182-187.
18. Tajiboyev, E. (2025). O 'ZBEK MILLIY QADRIYATLARINING TARIXIY MEROSI VA ZAMONAVIY JAMIYATDAGI O 'RNI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3).
19. Tajiboev, E. (2025). ORGANIZATION OF AN OUT-OF-CLASS MUSIC CLUB IN COMPREHENSIVE SECONDARY SCHOOLS. *Развитие и инновации в науке*, 4(2), 13-16
20. Tajiboyev, E. M. (2026). Scientific and pedagogical foundations of developing the skills of listening to national music in higher education system. *Science and Education*, 7(1), 1038-1043.
21. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). O 'quvchilarning STEAM ta'lim texnologiyalarini qo 'llash asosida muammolarni yechish ko 'nikmalarini rivojlantirish metodikasi. *Science and Education*, 7(2), 157-161.
22. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). Musiqiy mashg 'ulotlar orqali talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi. *Science and Education*, 7(3), 388-391.
23. Usmonjanova, G. A. Q. (2026). Musiqa ta'limida STEM texnologiyalari va milliy musiqa integratsiyasi. *Science and Education*, 7(3), 392-395.
24. Odilova, G. O. (2026). Musiqa ta'limi yo 'nalishi talabalarida ritmik kompetensiyani rivojlantirishning metodik asoslari. *Science and Education*, 7(1), 960-965.
25. Odilova, G. (2025). MUSIQA MADANIYATI DARSLARIDA BOLALAR BILAN ISHLASHDA MULOQOT TEXNOLOGIYASIDA. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 367-370.
26. Odilova, G. O. (2026). Musiqa ta'limi orqali bolaga emotsional yondashish tendensiyalari. *Science and Education*, 7(2), 162-168.
27. Gaziyeu, J. J. (2021). STYLISTIC FEATURES OF THE WORK OF FRANZ JOSEPH HAYDN. In *АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 215-217).
28. JURAKHONOVICH, G. J., & KARIMBERDIEVICH, R. K. Renewing the System of the Country and the Role and Significance of Art and Culture in Today's New Level of Modernization in Our Life. *JournalNX*, 6(05), 7-9.
29. Joraxanovich, G. J. (2025). XIX ASR OHIRI XX ASR BOSHlarida YEVROPADA MUSIQA PSIXOLOGIYASI RIVOJLANISHI. *Научный Импульс*, 4(37), 157-161.
30. Muhammadjon o'g, O. R. A. (2025, December). RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA PEDAGOGIKA YO 'NALISHI TALABALARI KREATIV FIKRLASH KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATION METODIKASI. In Partner conferences of the International Scientific Journal Research Focus (Vol. 1, No. 1, pp. 1156-1159).
31. Muhammadjon o'g, O. R. A. (2025). MUSIQA TA'LIMINI BARCHA TALABALAR UCHUN INKLYUZIV TARTIBDA TASHKIL ETISH. "Iqtidorli talabalar ilmiy xabarlar" ilmiy-uslubiy jurnali, 1(2), 3-9.